

NOSTER

Nederlandse Onderzoekschool voor Theologie en Religiewetenschap
Netherlands School for Advanced Studies in Theology and Religion

Voortgangsverslag 2017

1. Algemene informatie

Bureau: prof. H.L. (Heleen) Murre-van den Berg (directeur), dr. C.A.M. (Mariecke) van den Berg (secretaris tot augustus), M. (Marco) Derks MPhil (secretaris vanaf september), J. (Jorien) Copier MA (curriculumcoördinator), N. (Nina) Pennock (secretaresse).

Leden Schoolbestuur: prof. J. (Judith) Frishman (UL, voorzitter), prof. R.R. (Ruard) Ganzevoort (VU), prof. M. (Marcel) Sarot (TiU), prof. M.M. (Mechteld) Jansen (PThU), prof. J.W. (Jan Willem) van Henten (UvA), prof. G.J.L.M. (Gerty) Lensvelt-Mulders (UvH), prof. A.J. (Andreas) Beck (ETF), prof. R. (Roel) Kuiper (TUK), prof. M.T. (Martha) Frederiks (UU), prof. C.K.M. (Kocku) von Stuckrad (RUG; tot zomer), prof. M. (Mladen) Popović (RUG; vanaf zomer), prof. F.J.S. (Frans) Wijzen (RU), prof. H.J. (Herman) Selderhuis (TUA).

*Leden Promovendiraad*¹: tot september D.F. (Daan) Oostveen MA (VU), M.J. (Martijn) Stoutjesdijk MA (TiU), J.M. (Marinus) de Jong MA (TUK), S.E. (Suzanne) van der Beek MA (TiU); vanaf september C.G. (Clemens) van den Berg MA (UU), D.D.C. (Deborah) de Koning MA (TiU), A.I. (Anke) Liefbroer MA (VU), F. (Fokke) Wouda MA (TiU).

*Leden Dagelijks Bestuur*²: prof. L.J. (Bert Jan) Lietaert Peerbolte (VU; voorzitter), prof. A.F. (Ab) de Jong (UL), prof. L. (Laurens) ten Kate (UvH), prof. J.T.A.G.M. (Jacques) van Ruiten (RUG), prof. G.A. (Gerard) Wiegers (UvA), dr. K. (Koert) van Bekkum (TUK), D.F. (Daan) Oostveen MA (VU; tot september), D.D.C. (Deborah) de Koning MA (TiU; vanaf september), M.J. (Martijn) Stoutjesdijk MA (TiU; tot september), C.G. (Clemens) van den Berg MA (UU; vanaf september).

Participerende instellingen: Radboud Universiteit (RU), Rijksuniversiteit Groningen (RUG), Tilburg University (TiU), Universiteit Leiden (UL), Universiteit Utrecht (UU), Universiteit van Amsterdam (UvA), Vrije Universiteit Amsterdam (VU), Evangelische Theologische Faculteit Leuven (ETF), Protestantse Theologische Universiteit (PThU), Theologische Universiteit Apeldoorn (TUA), Theologische Universiteit Kampen (TUK), Universiteit voor Humanistiek (UvH).³

Missie: NOSTER offers an up-to-date and challenging curriculum in theology and religious studies to ReMA students and PhD candidates, pursuing their studies at Dutch and Flemish universities. The research training programme of NOSTER has two objectives. In the first place, it aims to familiarise the trainee researchers with various themes and topics of research in the field of theology and religious studies as well as the theories and methods that have been and are being used in this wide field. Secondly, it intends to provide further training for ReMA Students and PhD candidates in the skills and techniques of their major sub-discipline within this wider field. Thirdly, NOSTER pays ample attention to wider skills and expertise that are needed to find suitable jobs and flourish professionally in the wider field, including but certainly not limited to the academic world. More generally, NOSTER aims to create an academic community in which research in the field of theology and religious studies can be optimally pursued. In this context NOSTER brings established and new generations of researchers in this field into contact with innovative disciplinary and interdisciplinary developments, theoretical and methodological alternatives, and broad overviews of possible applications. NOSTER stimulates new initiatives and explorations in research, and provides a national forum to further

¹ De “studentenraad” zoals bedoeld in artikel 8 lid 1 Gemeenschappelijke Regeling. Met ingang van 4 juni 2018 heet dit orgaan de Juniorenraad (*Junior Council*).

² Een “adviescollege” zoals bedoeld in artikel 8 lid 2 Gemeenschappelijke Regeling.

³ De laatste vijf instellingen zijn niet vertegenwoordigd in DLG en participeren m.m. via een samenwerkingsovereenkomst. Vanuit Tilburg University participeren zowel de School of Humanities and Digital Sciences (SHDS) als de Tilburg School of Catholic Theology (TST).

communication between the participating institutes with a view to both short-term and long-term collaboration.

Ledenaantallen: op 1 januari 2017 telde NOSTER 86 promovendi en 171 seniorleden (waarvan naar schatting 10-15 postdocs).

Aantal onderzoekmasterstudenten: in 2017 hebben zich 16 onderzoekmasterstudenten ingeschreven.

Totaal toegekende EC's: in 2017 is 70 EC toegekend aan onderzoekmasterstudenten en 265 EC aan promovendi.

2. Overzicht van onderwijsactiviteiten

2.1 Algemeen

Het curriculum, waarvan alle onderdelen gericht zijn op zowel promovendi als onderzoekmasterstudenten, bestaat uit twee soorten onderdelen: enerzijds brede bijeenkomsten voor alle promovendi en onderzoekmasterstudenten (2.2) en anderzijds seminars per deeldiscipline die jaarlijks 8-10 bijeenkomsten beleggen (2.3). Hoewel iedereen zelf kan bepalen hoeveel onderwijs men bij NOSTER afneemt, biedt NOSTER ook programma's voor promovendi (15 EC) en voor onderzoekmasterstudenten (10 EC) aan, met telkens een aantal vaste onderdelen.

2.2 Centrale onderdelen

Tijdens de **Opening of the Academic Year** (22 september 2017, Nijmegen; 45 deelnemers; 0,5 EC) vond een presentatie en bespreking plaats van diverse vormen van categorisering van theologisch en religiewetenschappelijk onderzoek in Nederland en leerden deelnemers hun eigen onderzoek te positioneren in het veld. De **Grand Course** (7-8 december 2017, Nijmegen; 13 deelnemers; 2-5 EC) was dit jaar een verdiepingscursus over "Religion-Race Constellations" onder leiding van Matthea Westerduin MA (VU) en dr. Anya Topolski (RU) met colleges van dr. Kerem Nisancioglu (SOAS London), Lucas Johnson MDiv (International Fellowship of Reconciliation), Berna Toprak MA (Women Inc.), Nawal Mustafa LLM (VU), Kolar Aparna MSc (RU) en dr. Femke Kraulingfreks (InHolland). Op de **Midyear Meeting** (1 februari 2017, Nijmegen; 43 deelnemers; 0,5-1,0 EC) hield dr. André Krouwel een lezing over "The Academic as Entrepreneur" en vond een workshop plaats over "Exploring your own entrepreneurship qualities and ambitions". De **Spring Conference** (10-11 april 2017, Soesterberg; 43 deelnemers; 1,0-2,0 EC) bestond uit 16 presentaties van recent gestart onderzoek door promovendi en onderzoekmasterstudenten, 7 presentaties van gevorderd onderzoek door promovendi met respons van een senioronderzoeker, een plenaire bespreking met de Promovendiraad, een lezing van Jona Lendering over "Explaining the Humanities in Times of Repression", en workshops over het verdedigen van je proefschrift, de kunst van het academisch debat, opiniërend schrijven en personal branding. Tijdens de Opening of the Academic Year en de Spring Conference was ook een tiental seniorleden aanwezig.

2.3 Seminars per deeldiscipline

In 2017 zijn zes doorlopende seminars (per seminar: ca. 8-10 bijeenkomsten van 2-3 uur; 2-2,5 EC; ca. 5-15 deelnemers) gegeven op diverse deelterreinen: *Empirical Research in Religion* (prof. Marcel Barnard [PThU] & dr. Carl Sterkens [RU]), *Biblical Studies* (prof. Bert Jan Lietaert Peerbolte [VU] & prof. Klaas Spronk [PThU]), *Historical Research in Theology and Religious Studies* (prof. Henk van den Belt [RUG] & prof. James Kennedy [UU]), *Dogmatics, Ethics and Philosophy of Religion* (prof. Peter-Ben Smit [VU/UU] & prof. Rick Benjamins [PThU]), *Religious Studies* (prof. Ab de Jong [UL] & dr. Jacqueline Borsje [UvA]) en *Religion, Theology and Gender*

(prof. Anne-Marie Korte [UU]). Daarnaast werd het *Intensive Text Reading Seminar 'The Challenge of Difference'* (dr. Sarah Bracke [UvA] & prof. Anne-Marie Korte [UU]; ca. 8 bijeenkomsten van 2-3 uur; 5 EC; 10 deelnemers) gegeven.

3. Overige mededelingen

Sinds lange tijd verstrekt NOSTER kleine subsidies voor een tweetal vormen van onderzoekssamenwerking waarbij ook nadrukkelijk de participatie van juniorleden wordt gezocht: *thematic seminars* en *research collaboration groups* (zie items 2.1 en 2.2 in de financiële verantwoording hieronder). In 2017 waren de *research collaboration groups* "Case Studies Project Spiritual Care Givers", "Meals in Search of Meaning" en "Theology after Gulag" actief, en vonden de volgende vier *thematic seminars* plaats: "Does the secular matter? Rethinking Secular Materiality and Secular Body/Embodiment" (18 april 2017), "Wat niet weg is is gezien: Religie en levensbeschouwing in publieke instellingen" (7 juni 2017), "Memory, Orality and Performance in the New Testament" (12-13 juni 2017) en "Dynamics of Religious Diversity: The Study of Different Religions and Religious Difference in Postcolonial Configurations" (19-20 oktober 2017).

Het Vijfjarenplan is op 7 november 2017 door het Schoolbestuur vastgesteld. Op die vergadering is tevens een commissie ingesteld die de mogelijkheden voor een zwaartekracht aanvraag gaat verkennen. Deze commissie heeft inmiddels een eerste vergadering gehad en deze plannen worden verder uitgewerkt.

4. Financiële verantwoording

	Begroting	Realisatie	Balans
INKOMSTEN			
1. Programmabureau GW: basisbedrag	13.000	13.291	291
2. Programmabureau GW: rugzakjesgelden	5.000	2.000	-3.000
3. DLG: contributies DLG-instellingen	38.000	38.000	0
4. DLG-instellingen: aanvullende contributies	13.500	18.500	5.000
5. Overige instellingen: contributies	23.700	23.700	0
6. Cursusbijdragen niet-leden	3.500	6.625	3.125
7. Inkomsten uit reserve	9.400	-27.216	-36.616
TOTAAL INKOMSTEN	106.100	74.900	-31.200
UITGAVEN			
1. Onderwijs			
1.1 Spring Conference	12.500	12.882	-382
1.2 Autumn School	5.000	4.087	913
1.3 Midyear Meeting	1.200	2.438	-1.238
1.4 Seminars, master classes, verdiepingscursussen	3.500	1.071	2.429
Subtotaal onderwijs	22.200	20.478	1.722
2. Onderzoek			
2.1 Ondersteuning Research Collaboration Groups	1.500	1.534	-34
2.2 Ondersteuning Thematic Seminars	5.000	4.049	951
2.3 Samenwerking (inter)nationale vakverenigingen	900	0	900,00
Subtotaal onderzoek	7.400	5.583	1.817
3. Personele kosten			
3.1 Directeur (0,15 fte)	20.000	17.261	2.739
3.2 Secretaris/opleidingscoördinator (0,40 fte)	23.400	24.477	-1.077
3.3 Curriculumcoördinator (0,20 fte)	11.000	10.464	536

3.4 Secretaresse (0,30 fte)	20.000	8.433	11.567
Subtotaal personele kosten	74.400	60.635	13.765
4. Diversen (bureau, website, vergaderingen etc.)			
Subtotaal diversen	2.100	1.611	488
TOTAAL UITGAVEN	106.100	88.307	17.792
BATEN EN LASTEN VOORGAANDE JAREN		13.407	

Toelichting op inkomsten

- Ad 4: Bij het vaststellen van de Begroting 2017 (vergadering Schoolbestuur 16 september 2016) was bij NOSTER niet bekend dat NOSTER onder de nieuwe GR voor iedere nieuw aangemelde promovendus €1.000 zou factureren aan c.q. ontvangen van de betreffende instelling. Er is toen besloten dat de via DLG participerende instellingen naar rato een extra contributie zouden betalen, terwijl de contributie voor de overige instellingen gelijk zou zijn aan de contributie die zij voor 2016 hadden betaald onder de oude GR.⁴ Er is uiteindelijk geen €13.500 maar €18.500 naar rato gefactureerd aan de DLG-instellingen.
- Ad 7: In plaats van €9.400 uit de reserve te *gebruiken* hebben we €27.216 aan de reserve *toegevoegd*. Zie specificatie en toelichting hieronder.

Toelichting op uitgaven

- Ad 2.1 en 2.2: De voor Research Collaboration Groups en Thematic Seminars uitgekeerde bedragen zijn gebaseerd op toezeggingen die in *of vóór* 2017 zijn gedaan.
- Ad 2.3: Omdat dit doel gerealiseerd lijkt te worden via subsidies voor Thematic Seminars, is dit budget niet gebruikt.
- Ad 3.4: De personele kosten voor de secretaresse zijn significant lager dan begroot. Waar de Universiteit Utrecht een secretaresse voor 0,5fte bood, biedt de Radboud Universiteit voornamelijk een secretaresse voor 0,3fte.

Toelichting op baten en lasten voorgaande jaren

- NOSTER heeft **€15.000** ontvangen van het Programmabureau Geesteswetenschappen voor onderwijs aan onderzoekmasterstudenten in 2016 (inclusief rugzakjesgelden), zoals aangekondigd in het Voortgangsverslag 2016;
- NOSTER heeft netto **€1.473** ontvangen t.b.v. Autumn School 2016 (€6.650 ontvangen van de VU-vereniging; €1.852 betaald aan de VU voor catering; €3.325 betaald aan NISIS als eindafrekening), terwijl in de bestemde reserve rekening was gehouden met €2.852 aan lasten;
- NOSTER heeft **€2.500** betaald uit de bestemde reserve (€5.733) t.b.v. redactie STAR-bundel;
- NOSTER heeft **€566** betaald uit de bestemde reserve (€566) voor kosten die de UU na 1 januari 2017 voor NOSTER maakte.

Reserve

Reserve per 1 januari 2017	107.054
Mutatie 2017	27.216
Reserve per 31 december 2017	134.270
Bestemde reserve	
Subsidie themagroepen	3.034

⁴ Voor in 2017 nieuw aangemelde promovendi is dus geen extra bijdrage gevraagd. Met ingang van 1 januari 2018 betalen de niet via DLG participerende instellingen een door het Schoolbestuur vastgestelde vaste bijdrage en betalen alle instellingen €1.000 voor iedere nieuw aangemelde promovendus.

Subsidie themabijeenkomsten	4.743
NOSTER conferentie 2020	2.000
Vernieuwing website	2.112
Totaal bestemde reserve	11.889
Normreserve (110% personele lasten)	81.840
Vrije reserve	40.541

De reserve per 31 december 2017 is fors hoger dan de reserve per 31 december 2016, terwijl ingezet was op een verlaging van €9.400 (zie begroting). Hiervoor zijn een paar verklaringen te geven. Allereerst is door grondig uitzoekwerk in het najaar van 2017 gebleken dat diverse toegezegde subsidies (t.b.v. *Research Collaboration Groups*, *Thematic Seminars* en STAR-serie) niet meer gebruikt zullen worden. Wel is er in 2017 €2.000 gereserveerd voor een conferentie in 2020. Hierdoor is de bestemde reserve van €23.938 naar €11.889 gegaan. Daarnaast blijken de personele kosten (met name van de secretaresse) €13.765 lager dan begroot. Ten slotte is er ook voor onderwijs en onderzoek iets minder uitgegeven dan begroot (resp. €1.722 en €1.817). Hierdoor is de vrije reserve van €1.276 naar €40.541 gegroeid. Dit biedt ruimte om NOSTER in 2018 en 2019 door extra investeringen verder te versterken. Daarbij is ook gebleken dat de te voorziene balans tussen inkomsten en uitgaven in de komende jaren ook enige ruimte biedt voor nieuwe reguliere activiteiten op het gebied van onderwijs.

5. Reflectie en vooruitblik

Na afloop van ieder curriculumonderdeel stuurt het bureau een evaluatieformulier aan alle deelnemers. Op basis van de reacties stelt de Promovendiraad een rapport op dat op de eerstvolgende Dagelijks Bestuursvergadering besproken wordt. De algemene waardering voor de curriculumonderdelen is goed (7,5-8,0). Deelnemers geven aan voldoende inspraak te hebben in het kiezen van thema's of teksten voor behandeling tijdens de seminars (zie 2.3). In de centrale onderdelen (zie 2.2) wordt onder andere de goede organisatie en de gelegenheid voor ontmoeting van collega's uit de volle breedte zeer gewaardeerd. Een blijvende uitdaging is het vinden van een evenwicht tussen trainingen/workshops voor hen die in de wetenschap verder willen en trainingen/workshops voor hen die zich instellen op een carrière buiten de wetenschap.

Nu het aantal onderzoekmasterstudenten lijkt toe te nemen en we ook hun feedback op ons curriculum ontvangen, kunnen en zullen we nadrukkelijker gaan kijken hoe we voor deze doelgroep het curriculum nog aantrekkelijker kunnen maken.

Hoewel diverse centrale curriculumonderdelen ook door een aantal seniorleden bezocht werd, hopen we in de toekomst meer seniorleden naar dergelijke bijeenkomsten te trekken, om de interactie tussen junior- en seniorleden te stimuleren en zo de academische gemeenschap op het terrein van theologie en religiewetenschappen te versterken.

Aan het begin van het lopende jaar is de samenwerking met onderzoeksschool NISIS verder versterkt door de gezamenlijke organisatie van de NOSTER Midyear Meeting / NISIS Network Day. In het najaar zal de Grand Course worden georganiseerd in samenwerking met het Nederlands Genootschap voor Godsdienstwetenschappers (NGG). Synergie met deze en andere organisaties acht NOSTER van cruciaal belang. Nu de door de KNAW gehoopte Netherlands Academy of Religion niet van de grond lijkt te komen ziet NOSTER meer nog dan voorheen een sleutelrol voor zichzelf weggelegd om samenwerking, versterking en zichtbaarheid van het brede veld van de theologie en religiewetenschappen te bevorderen.